

Oftalmopedie

osoby se zrakovým postižením
charakteristika, etiologie, klasifikace,
kompenzace, možnosti vzdělávání

Oftalmopedie

osoba se zrakovým postižením

„jedinec, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové, apod.) má problémy v běžném životě se získáváním a zpracováním informací cestou zrakovou (čtení černotisku, zraková orientace v prostoru, atd.).“

(Ludíková , 2002, s. 49)

Klasifikace zrakových vad

- **Ztráta zrakové ostrosti**
(refrakční vady: myopie/krátkozrakost, hypermetropie/dalekozrakost, astigmatismus)
- **Postižení šíře zorného pole**
(trubicové vidění)
- **Okulomotorické poruchy**
(šilhavost/strabismus, tupozrakost/amblyopie)
- **Problémy se zpracováním zrakových podnětů**
- **Poruchy barvocitu** (barvoslepost)

Klasifikace vad

○ **dle vzniku:**

- vrozené (dědičnost, teratogeny)
- získané (revmatická onemocnění, angíny, tuberkulóza, diabetes, úrazy)

○ **dle stupně:**

- slabozrakost (lehká, těžká)
- zbytky zraku
- nevidomost (praktická, totální)
- poruchy binokulárního vidění (šilhavost, tupozrakost)

Klasifikace zrakového postižení podle WHO

- 1. **Střední slabozrakost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/18 (0,30) - minimum rovné nebo lepší než 6/60 (0,10); 3/10 - 1/10,
- 2. **Silná slabozrakost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/60 (0,10) - minimum rovné nebo lepší než 3/60 (0,05); 1/10 - 10/20,
- 3. **Těžce slabý zrak**
 - a) zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 3/60 (0,05) - minimum rovné nebo lepší než 1/60 (0,02); 1/20 - 1/50,
 - b) koncentrické zúžení zorného pole obou očí pod 20 stupňů, nebo jediného funkčně zdatného oka pod 45 stupňů
- 4. **Praktická nevidomost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60 (0,02), 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena,
- 5. **Úplná nevidomost**
 - ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí.

Zdroj: Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - desátá revize (MKN-10), vydal Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Slabozrakost – charakteristika

se projevuje **sníženou** či **zkreslenou** **činností zrakového analyzátoru** obou očí **+** omezením a deformací zrakových představ.

= nevratný pokles zrakové ostrosti.

- Učebnice a texty se zvětšeným písmem.
- Racionální režim využití zraku
 - ➔ vyšší světelná intenzita
 - +** optické kompenzační pomůcky.

Těžce slabý zrak – charakteristika

dřív: zbytky zraku, jedinci částečně vidící.

- Vizus snížený na stupeň těžké slabozrakosti tak, že i s korekcí jedinec rozpoznává prsty těsně před očima.
- Zvětšený černotisk a současně Braillovo písmo.

Nevidomost – charakteristika

- = pokles centrální zrakové ostrosti pod 3/60 až po světlocit.
- **Praktická** pokles zrakové ostrosti v rozmezí 3/60 – 1/60. Světlocit zachován.
 - **Totální (amaurosa)** pokles zrakové ostrosti pod 1/60.
 - Rozvoj zbylých smyslů.
 - Braillovo písmo – čtení, psaní (Pichtův psací stroj).

Poradenská zařízení

- **Střediska rané péče**
- **Tyfloservis** (sociální rehabilitace)
- **Tyflocentrum** (užití pomůcek)
- **SONS** (Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR)
- **Dědina** (Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko)

Edukace

- **školy pro zrakově postižené**
- **integrace v běžných školách**

Typy speciálních škol pro zrakově postižené

- Mateřská škola pro zrakově postižené
- Základní škola pro zrakově postižené
- Střední škola pro zrakově postižené
 - G, SOU, OU, PŠ, SOŠ, OA a OŠ
 - čalouník, keramik, knihař, masér, sociálněsprávní činnost,...)
 - **Konzervatoř a ladičská škola Jana Deyla pro ZP v Praze.**

SPC pro žáky se zrakovým postižením

- výcvik specifických činností, nácvik **používání kompenzačních pomůcek**
- **smyslová výchova**, rozvoj zrakových funkcí, **zraková stimulace**
- **propedeutika čtení a psaní bodového písma, zvětšeného černotisku**
- **tyflografika, nácvik podpisu**
- nácvik **prostorové orientace a samostatného pohybu** zrakově postiženého žáka, nácvik sebeobsluhy
- práce se speciálními pomůckami
- sociálně rehabilitační program
- koordinace setkání rodičů a pedagogických pracovníků
- metodické vedení asistentů pedagogů